

Dokument s plenarne sjednice

B9-0515/2022

21.11.2022

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjave Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o stanju ljudskih prava u Egiptu
(2022/2962(RSP))

Mounir Satouri, Francisco Guerreiro, Rosa D'Amato, Hannah Neumann, Piernicola Pedicini, Jordi Solé, Michael Bloss, Malte Gallée, Bronis Ropé, Ignazio Corrao, Tineke Strik, Yannick Jadot, Alice Bah Kuhnke, Heidi Hautala, Jakop G. Pedro Marques, Pär Holmgren, Bas Eickhout, Caroline Roose

u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

**Rezolucija Europskog parlamenta o stanju ljudskih prava u Egiptu
(2022/2962(RSP))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Egiptu,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2022. o Konferenciji UN-a o klimatskim promjenama održanoj 2022. u Sharm el-Sheikhu u Egiptu (COP27)¹,
- uzimajući u obzir Sporazum o pridruživanju EU-a i Egipta, prioritete partnerstva EU-a i Egipta za razdoblje 2021.–2027. te zajedničku izjavu objavljenu nakon sastanka Vijeća za pridruživanje EU-a i Egipta 2022.,
- uzimajući u obzir smjernice EU-a o smrtnoj kazni, mučenju i zlostavljanju, slobodi izražavanja, borcima za ljudska prava, nasilju nad ženama i djevojčicama te pravima LGBTI osoba,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/821 o uspostavi režima za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringu, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnom namjenom (preinaka)²,
- uzimajući u obzir Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme³,
- uzimajući u obzir izjavu posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava nakon njegove misije u Egiptu od 11. do 13. travnja 2022.,
- uzimajući u obzir izjavu visokog povjerenika UN-a za ljudska prava Volkera Türka od 8. studenoga 2022. u kojoj se poziva na oslobađanje Alae Abdela Fattaha,
- uzimajući u obzir izjavu stručnjakâ UN-a o ograničenjima za civilno društvo uoči sastanka na vrhu o klimi,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu 31 države članice UN-a iz ožujka 2021. sa 46. sjednice Vijeća UN-a za ljudska prava u kojoj se osuđuje stanje ljudskih prava u Egiptu,
- uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i Konvenciju UN-a protiv mučenja, Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja i Konvenciju o pravima djeteta, koje je Egipat ratificirao,

¹ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2022)0373.

² SL L 206, 11.6.2021., str. 1.

³ SL L 335, 13.12.2008., str. 99.

- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je u Egiptu došlo do zaoštravanja represije protiv boraca za ljudska prava i njihovih obitelji, aktivista, civilnog društva, novinara, odvjetnika i zdravstvenih djelatnika, uz stalnu i raširenu primjenu represivnih praksi i politički motiviranog kaznenog progona koje provode egipatske vlasti, uključujući proizvoljna uhićenja i pritvaranja, sudske uznemiravanje, prisilne nestanke te mučenje, fizičko i psihičko zlostavljanje;
- B. budući da je u rujnu 2021. egipatski predsjednik al-Sisi pokrenuo Nacionalnu strategiju za ljudska prava i najavio „nacionalni dijalog”; budući da godinu dana nakon objave strategije nema bitnih promjena u stanju ljudskih prava u zemlji, a kriza ljudskih prava i dalje se pogoršava;
- C. budući da zbog sustavne prakse prisilnih nestanaka i neograničenih ciklusa istražnog zatvora u Egiptu deseci tisuća ljudi borave u nehumanim zatvorskim uvjetima u kojima su česta mučenja, seksualni napadi, uskraćivanje pristupa odgovarajućoj zdravstvenoj skrbi i smrtni slučajevi u pritvoru; budući da se Egipat i dalje smatra zemljom arapskog svijeta s najvećim brojem političkih zatvorenika; budući da je nakon ponovne aktivacije predsjedničkog odbora za pomilovanja u travnju 2022. više osoba pritvoreno ili im je pritvor produljen nego što je zatvorenika pušteno na slobodu ili pomilованo;
- D. budući da je Alaa Abd el-Fattah, egipatsko-britanski državljanin, aktivist za demokraciju i borac za ljudska prava, politički zatvorenik koji je veći dio od posljednjih devet godina proveo iza rešetaka zbog mirnog aktivizma; budući da je 2. travnja 2022. Alaa Abd el-Fattah započeo štrajk glađu kako bi prosvjedovao protiv svojeg pritvaranja, nehumanih uvjeta i odbijanja egipatskih vlasti da mu odobre konzularni pristup Ujedinjene Kraljevine, pri čemu je 1. studenoga 2022. prešao s djelomičnog na potpuni štrajk; budući da je njegovo zdravlje vrlo ozbiljno i da je njegov život u opasnosti; budući da je 6. studenoga Alaa Abd el-Fattah prestao piti vodu, što se podudara s početkom sastanka na vrhu o klimi COP27 u Sharm el-Sheikhu; budući da je nekoliko šefova vlada i visokih dužnosnika UN-a pozvalo na njegovo puštanje na slobodu;
- E. budući da je organiziranje konferencije COP27 u Egiptu skrenulo pozornost na alarmantno stanje ljudskih prava u toj zemlji; budući da je Zakonom o nevladinim organizacijama iz 2019. civilno društvo podvrgnuto državnoj kontroli; budući da se zakonom protiv prosvjeda iz 2013. ograničava pravo na okupljanje; budući da se protuterorističkim zakonima iz 2015. ograničava sloboda izražavanja i informiranja, uključujući blokiranje više od 700 informativnih portala kao što su Mada Masr i al-Manassa;
- F. budući da je egipatska vlada isključila neovisne skupine za ljudska prava iz sudjelovanja na konferenciji COP27 putem prikrivenog postupka registracije koji je kontrolirala vlada i kojim su se filtrale skupine koje kritiziraju egipatsku vladu, koordiniranog povećanja cijena hotelskih soba, neopravdanih ograničenja slobode mirnog okupljanja ispred mjesta održavanja konferencije COP27 i neopravdanih kašnjenja u izdavanju viza osobama koje dolaze iz inozemstva; budući da su samo neke neovisne skupine za ljudska prava i borkinja za ljudska prava Sanaa Seif mogle

sudjelovati zahvaljujući pomoći međunarodnih organizacija;

- G. budući da su sigurnosne snage tijekom konferencije COP27 podvrgnule aktiviste i djelatnike civilnog društva uznemiravanju, nadzoru i zastrašivanju; budući da je, prema izvješćima, službenom aplikacijom konferencije COP27 nadzor gostiju proširen na virtualni prostor; budući da je Njemačka podnijela pritužbu egipatskoj vladi zbog neželjenog praćenja koje provode sigurnosni službenici na svjetskoj konferenciji o klimi COP27;
- H. budući da je u kontekstu konferencije COP27 egipatska vlada započela novi val uhićenja i pritvaranja; budući da je prema podacima egipatskog Povjerenstva za prava i slobode (ECRF) egipatska vlada od 1. listopada do 14. studenoga 2022. pritvorila gotovo 734 osobe iz 18 pokrajina; budući da su uhićeni novinari, istaknuti odvjetnik, član oporbene političke stranke i aktivisti; budući da je većina pritvorenih osoba bila zatvorena 15 dana pod optužbama povezanima s terorizmom; budući da 40 pritvorenih osoba nije dovedeno pred tužitelje i da nije poznato gdje se nalaze;
- I. budući da se borkinje za ljudska prava u Egiptu i dalje suočavaju s raznim oblicima uznemiravanja koje provodi država, posebno u obliku klevetničkih kampanja i sudskog progona; budući da su vlasti od 2020. kazneno gonile najmanje 10 žena utjecajnih na društvenim mrežama na temelju „optužaba za moral” u očitom pokušaju kontrole kiberprostora policijskim nadzorom ženskih tijela i ponašanja; budući da su aktivisti koji se bore za prava pripadnika zajednice LGBTQI i žena izloženi stalnoj represiji, među ostalim pod krinkom očuvanja „javnog morala”;
- J. budući da su 10. prosinca 2020. tužitelji u Italiji optužili četiri člana egipatske nacionalne sigurnosne agencije za otmicu i ubojstvo talijanskog znanstvenika Giulija Regenija; budući da su, unatoč opetovanim zahtjevima za suradnju talijanskih tužitelja, egipatska pravosudna tijela znatno ometala postupak; budući da odvjetnici ECRF-a i dalje pružaju potporu pravnom timu Giulija Regenija u Italiji te su njegovi pravni zastupnici u Egiptu;
- K. budući da su 2022. vlasti pogubile najmanje 25 osoba i osudile najmanje 321 osobu na smrt; budući da je 2020. i 2021. Egipat bio treća zemlja po broju pogubljenja u svijetu s najmanje 83 osobe pogubljene samo 2021.;
- L. budući da su prema promatračima civilnog društva i istragama neovisnih medija egipatske vlasti primjenjivale nadzorne tehnologije kojima su se usmjeravale na aktiviste za ljudska prava i prava radnika, pripadnike LGBTI zajednice, političke aktiviste i članove akademske zajednice; budući da su poduzeća iz država članica EU-a prodala sustav masovnog nadzora diktatorskom režimu Abdela Fattaha al-Sisija;
- M. budući da je nakon masovnih ubojstava prosvjednika protiv državnog udara na trgovima Rabai i al-Nahdi u Kairu u kolovozu 2013. Vijeće EU-a za vanjske poslove pristalo privremeno ukinuti izvozne dozvole za svako oružje koje bi se moglo upotrijebiti u svrhu represije; budući da je prema organizaciji Amnesty International 11 država članica prekršilo tu suspenziju; budući da je u razdoblju od 2013. do 2020. pet država članica EU-a, i to Francuska, Njemačka, Italija, Španjolska i Nizozemska, bilo među osam vodećih svjetskih izvoznika oružja u Egipat; budući da je Egipat 2022. bio najvažniji uvoznik francuskog oružja; budući da je oružje proizvedeno u EU-u

upotrijebljeno u sukobu na Sinaju i za potporu Egipta Khalifi Haftaru u građanskom ratu u Libiji;

- N. budući da je Egipat sustavno ubijao i ranjavao civile osumnjičene za krijumčarenje koji nisu povezani s terorizmom u zapadnom dijelu egipatske pustinje, oslanjajući se na obavještajne podatke francuske vojne operacije Sirli; budući da je osoblje francuske vojske i francuskog Ministarstva obrane upozorilo Egipat na preusmjeravanje te vojne suradnje, a da to nije dovelo do obustave operacije;
- O. budući da je EU prvi gospodarski partner Egipta i njegov glavni izvor stranih ulaganja; budući da su EU i Egipat u lipnju 2022. usvojili prioritete partnerstva s ciljem jačanja suradnje u brojnim područjima, uključujući sigurnost, borbu protiv terorizma i reformu pravosuđa; budući da je Egipat jedan od glavnih vjerovnika Europske investicijske banke;
- P. budući da je u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) Egiptu dodijeljen iznos od 240 milijuna EUR za bilateralni portfelj za razdoblje 2021.–2024.; budući da je povjerenik Varhelyi 1. lipnja 2022. najavio isplatu 118 milijuna EUR proračunske potpore za energiju i vodu, 100 milijuna EUR za sigurnost opskrbe hranom i 80 milijuna EUR za zaštitu granica; budući da aktualni kombinirani iznos različitih oblika finansijske pomoći EU-a, njegovih država članica i europskih finansijskih institucija Egiptu (u obliku bespovratnih sredstava, zajmova i zamjene duga) u posljednjih 10 godina premašuje 11 milijardi EUR;
- Q. budući da su 17. lipnja 2022. EU, Egipat i Izrael potpisali Memorandum o razumijevanju o isporuci prirodnog plina EU-u; budući da su 9. studenoga 2022. dali izjavu o Partnerstvu za obnovljivi vodik EU-a i Egipta;
- 1. oštro osuđuje trajnu i sve težu krizu ljudskih prava u Egiptu, posebno široku i nemilosrdnu represiju nad organizacijama civilnog društva, borcima za ljudska prava, odvjetnicima, prosvjednicima, novinarima, sindikalistima, medijskim djelatnicima, aktivistima za prava žena, pripadnicima LGBTI zajednice, studentima, političkim protivnicima i manjinama;
- 2. poziva egipatske vlasti da odmah oslobole istaknutog borca za ljudska prava Alau Abd el-Fattaha i da poštuju želju njegove obitelji da se sigurno preveze u Ujedinjenu Kraljevinu, čiji je državljanin od 15. prosinca 2021.;
- 3. poziva egipatske vlasti da odmah i bezuvjetno oslobole sve osobe koje su pritvorene ili osuđene zbog legitimnog i mirnog rada u području ljudskih prava ili mirnog ostvarivanja prava na slobodu izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja, uključujući, ali ne ograničavajući se na Mohameda Bakera, Hodu Abdelmoniema, Ezzata Ghoniema, Anasa al-Beltagija, Mohameda Radwana „Oxygena”, Mawdu al-Adhama, Hanina Hossama, Abdelmoniema Abouelfotoha i Aishu al-Shater; potiče egipatsku vladu da odustane od masovnog korištenja nasilnog istražnog zatvora kako bi se suzbilo stvarno ili percipirano neslaganje; apelira na egipatsku vladu da odbaci politički motivirane optužbe protiv neovisnih novinara kao što su novinari portala Mada Masr uhićeni u rujnu 2022.;
- 4. osuđuje činjenicu da je egipatska vlada isključila neovisne skupine za ljudska prava i

zaštitu okoliša s konferencije COP27, kao i uznemiravanje, zastrašivanje i nadzor sudionika sastanka na vrhu; zgrožen je novim valom uhićenja i pritvaranja diljem Egipta tijekom konferencije COP27; napominje da je UN prekršio svoja standardna pravila time što je egipatskoj vladu omogućio da kontrolira postupak registracije organizacija koje sudjeluju na konferenciji COP27; podsjeća da su sloboda izražavanja i sudjelovanje globalnog civilnog društva ključni za napredak prema klimatski neutralnom i pravednom svijetu otpornom na klimatske promjene; snažno podupire poziv stručnjaka UN-a Tajništvu UNFCCC-a da razvije kriterije za ljudska prava na čije se ispunjavanje zemlje domaćini budućih COP-ova moraju obvezati u okviru sporazuma sa zemljom domaćinom te potiče Komisiju i države članice da surađuju s Tajništvom UNFCCC-a i drugim strankama kako bi se ti kriteriji usvojili najkasnije do konferencije COP28;

5. izražava zabrinutost zbog toga što bi se nakon završetka konferencije vlasti mogle osvećivati egipatskim aktivistima i disidentima koji su kritizirali vladin rad u pitanjima okoliša i ljudskih prava, posebno obitelji Alae Abd el-Fattaha;
6. poziva egipatsku vladu da ispuni obećanje koje je dala posebnom predstavniku EU-a Eamonu Gilmoreu tijekom njegova posjeta Egiptu u travnju 2022. kako bi zaključila predmet 173, koji je usmjeren na nevladine organizacije zbog navodnog „primanja stranih financijskih sredstava kojim bi se naštetilo nacionalnom interesu“; potiče egipatske vlasti da ukinu zabrane putovanja, zamrzavanje imovine i druge mjere protiv boraca za ljudska prava kao što su Patrick George Zaki, Gasser Abdel Razek, Karim Ennarah, Mohamed Bashir i osnivač Egipatske inicijative za osobna prava Hossam Bahgat;
7. duboko žali zbog činjenice da egipatske vlasti ne surađuju s Italijom u vezi s otmicom, ubojstvom i mučenjem talijanskog studenta Giulija Regenija; ponavlja svoju potporu obitelji Giulija Regenija i poziva EU i njegove države članice da povećaju pritisak na egipatsku vladu da otkrije gdje se nalaze Tariq Sabir, Athar Kamel Mohamed Ibrahim, Uhsam Helmi i Magdi Ibrahim Abdelal Sharif, koji su u Italiji optuženi za Regenijevo ubojstvo;
8. potiče egipatske vlasti da ponovno otvore prostor za građansko djelovanje i javnu sferu ukidanjem drakonskog zakonodavstva, njegovim zamjenom verzijama koje su u skladu s ustavnim i međunarodnim obvezama Egipta te ukidanjem represivnih praksi kako bi se okončala represija nad slobodom izražavanja, mirnog okupljanja, udruživanja i medija;
9. ponovno poziva egipatsku vladu da doneše moratorij na primjenu smrtne kazne i ukine masovne smrtne kazne;
10. poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i države članice EU-a da zauzmu čvrsto javno stajalište i iskoriste svu suradnju s egipatskim vlastima kako bi zatražili trenutačno oslobođanje borca za ljudska prava Alae Abd el-Fattaha i svih političkih zatvorenika u Egiptu; poziva vladu Ujedinjene Kraljevine da pojača napore za oslobođanje Alae Abd el-Fattaha, s obzirom na njegovo britansko državljanstvo;
11. potiče Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD), Komisiju i države članice da

egipatske vlasti pozovu na odgovornost zbog brojnih slučajeva zastrašivanja, uznemiravanja i nadzora aktera civilnog društva, boraca za ljudska prava i predstavnika na konferenciji COP27; traži od EU-a i država članica da u narednim tjednima i mjesecu pomno prate stanje civilnog društva i boraca za ljudska prava u Egiptu, posebno obitelji Alae Abd el-Fattaha, te da aktivno surađuju s egipatskim vlastima kako bi spriječile odmazde protiv njih ili njihovih obitelji;

12. ponavlja svoj poziv potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i državama članicama da na jedinstven i odlučan način odgovore, također u koordinaciji s drugim partnerima koji dijele njihove stavove, na trajnu represiju i kršenja ljudskih prava u Egiptu te da se koriste svim alatima koji su im na raspolaganju kako bi se osigurao konkretan napredak u pogledu stanja ljudskih prava u Egiptu;
13. poziva ESVD i Komisiju da uključe ljudska prava i sudjelovanje civilnog društva u sve dijaloge i područja suradnje s egipatskim vlastima te da zajamče da suradnja u pitanjima kao što su klimatske promjene, energija i sigurnost ne bude nauštrb ljudskih prava;
14. ustraje na temeljitoj i sveobuhvatnoj reviziji odnosa EU-a s Egiptom; potiče Komisiju da u središte odnosa EU-a i Egipta stavi uvjet za konkretna poboljšanja stanja ljudskih prava, posebno za oslobođanje proizvoljno pritvorenih boraca za ljudska prava i novinara; poziva Komisiju da uspostavi jasne referentne vrijednosti za procjenu provedbe novih prioriteta partnerstva EU-a i Egipta usvojenih u lipnju 2022. i da donese snažne mjere za rješavanje stalnih propusta egipatskih vlasti u ostvarivanju tih prioriteta;
15. pozdravlja činjenicu da je Vijeće donijelo globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava i poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i države članice da ga primijene na visoke egipatske dužnosnike odgovorne za najozbiljnija kršenja u zemlji, počevši od predsjednika el-Sisija;
16. traži od predstavnika EU-a i država članica da budu kritičniji u svojoj suradnji s egipatskom vladom i da se suzdrže od davanja legitimite pokušaju egipatske vlade da prikrije stanje ljudskih prava; potiče EU i države članice da neopravdano ne hvale vrlo ograničene i nezadovoljavajuće korake koje je egipatska vlasta poduzela, kao što je donošenje nacionalne strategije za ljudska prava, nego da vrše pritisak kako bi se ostvario stvaran napredak;
17. poziva Komisiju da obustavi svaku proračunsku potporu Egiptu dok se ne ostvare opipljiva poboljšanja u pogledu ljudskih prava i temeljnih sloboda u Egiptu; poziva Komisiju, Europsku banku za obnovu i razvoj i Europsku investicijsku banku da osiguraju da poštovanje ljudskih prava i uključenost neovisnog civilnog društva budu ključne sastavnice svake financijske potpore ili investicijskih strategija planiranih za Egipat; naglašava da financiranje EU-a treba ograničiti prvenstveno na pružanje potpore demokratskim akterima i civilnom društvu te na provedbu zaštitnih mjer kako bi se spriječio priljev novca EU-a egipatskoj vojsci;
18. potiče predstavnike Delegacije EU-a i država članica u Kairu da prisustvuju suđenjima egipatskim borcima za ljudska prava, uključujući strane novinare, blogere, sindikaliste i

aktiviste civilnog društva u zemlji te da ih posjećuju u pritvoru; traži od ESVD-a i država članica da stalno zahtijevaju njihovo trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu, javno i privatno, te da zajamče poštovanje njihovih prava u pritvoru, dopuste im posjete odvjetnika i obitelji te zajamče odgovarajuću zdravstvenu skrb;

19. poziva ESVD, Komisiju i države članice da povećaju svoju zaštitu i potporu borcima za ljudska prava u Egiptu, među ostalim bespovratnim sredstvima za hitne slučajeve u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI – Globalna Europa) i Europske zaklade za demokraciju, kao i odobravanjem hitnih viza;
20. poziva Europsku uniju i njezine države članice da s drugim državama članicama UN-a pokrenu uspostavu neovisnog mehanizma za praćenje kršenja ljudskih prava u Egiptu i izvješćivanje o njima putem rezolucije Vijeća UN-a za ljudska prava;
21. poziva države članice EU-a da obustave izvozne dozvole za svu opremu koja bi se mogla upotrijebiti za unutarnju represiju, u skladu sa Zajedničkim stajalištem 2008/944/ZVSP, te da zaustave sav izvoz oružja, nadzorne tehnologije i druge sigurnosne opreme koja može olakšati napade na borce za ljudska prava ili druge oblike represije u Egiptu; pozdravlja Komisijino praćenje provedbe preinačene uredbe o izvozu robe s dvojnom namjenom i očekuje transparentno praćenje svakog kršenja te uredbe;
22. poziva države članice da stave ljudska prava i međunarodno humanitarno pravo u prvi plan svoje vojne suradnje s Egiptom ili da prekinu takvu suradnju; izražava duboku zabrinutost zbog toga što su egipatske vlasti pogubljenjem nekoliko stotina krijućara možda počinile zločine protiv čovječnosti; potiče države članice EU-a da zahtijevaju transparentnost i odgovornost u vezi s tim pitanjem;
23. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica, egipatskoj vradi i parlamentu te Afričkoj komisiji za ljudska prava i prava naroda; poziva na to da se ova Rezolucija prevede na arapski jezik i da se propisno podnese egipatskom parlamentu.